

ZWIĄZKI OSÓB TEJ SAMEJ PŁCI

Konsekwencje braku regulacji
w prawie polskim

Mateusz Wąsik

ZWIĄZKI OSÓB TEJ SAMEJ PŁCI

Konsekwencje braku regulacji
w prawie polskim

Mateusz Wąsik

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

SERIA **MONOGRAFIE**

Stan prawny na 10 listopada 2023 r.

Mateusz Wąsik, nr ORCID: 0000-0001-8207-0990

Recenzent

Dr hab. Olga Piaskowska, prof. SWPS

Wydawca

Dagna Kordyasz

Redaktor prowadzący

Katarzyna Gierłowska

Opracowanie redakcyjne

Anna Kunz

Projekt okładek serii

Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

ISBN 978-83-8358-277-1

ISSN 1897-4392

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. +48 728 313 462

e-mail: PL-ksiazki@wolterskluger.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Wstęp	15
Rozdział I	
Konsekwencje braku regulacji związków osób tej samej płci na gruncie prawa cywilnego, rodzinnego, karnego i administracyjnego.....	27
1. Uwagi wprowadzające	27
2. Skutki braków legislacyjnych na gruncie prawa cywilnego.....	28
2.1. Stosunki majątkowe	28
2.1.1. Uwagi ogólne	28
2.1.2. Rozliczenia między partnerami.....	31
2.2. Najem mieszkania przez partnerów	37
2.2.1. Przyjęcie partnera do mieszkania	38
2.2.2. Wstąpienie w stosunek najmu po śmierci partnera	42
2.3. Stosunki spadkowe między partnerami.....	47
2.3.1. Dziedziczenie ustawowe	47
2.3.2. Prawo do korzystania z mieszkania po śmierci partnera	49
2.3.3. Dziedziczenie testamentowe	50
3. Skutki braków legislacyjnych na gruncie prawa rodzinnego i opiekuńczego	56
3.1. Sposoby ustalenia pochodzenia dziecka	57

3.2. Pochodzenie dzieci w kontekście związków osób tej samej płci.....	61
3.3. Brak uznania związków osób tej samej płci a sytuacja dziecka.....	64
4. Skutki braków legislacyjnych na gruncie prawa karnego...	74
5. Skutki braków legislacyjnych na gruncie prawa administracyjnego.....	79
5.1. Prawo do wspólnego nazwiska.....	79
5.2. Prawo medyczne.....	85
5.3. Pochówek.....	89

Rozdział II

Konsekwencje braku uregulowań na gruncie prawa podatkowego, zabezpieczenia społecznego, ubezpieczenia zdrowotnego i przepisów o opiece społecznej.....	95
1. Uwagi wprowadzające.....	95
1.1. Definicja małżeństwa na gruncie podatku dochodowego od osób fizycznych.....	99
1.2. Szczególne uregulowanie pojęcia „członka rodziny” na gruncie Ordynacji podatkowej.....	102
1.3. Partner na gruncie podatków majątkowych.....	104
1.4. Związki rodzinne na gruncie ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.....	104
1.5. Związki rodzinne w obszarze pomocy społecznej.....	108
2. Konsekwencje braków legislacyjnych na gruncie Ordynacji podatkowej.....	109
3. Konsekwencje braków legislacyjnych na gruncie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.....	112
3.1. Ogólne obowiązki podatkowe.....	112
3.2. Prawo do wspólnego opodatkowania dochodów.....	115
3.3. Prawo do wspólnego rozliczenia z dzieckiem.....	118
3.4. Inne ulgi.....	120
4. Konsekwencje braku uregulowań na gruncie ustawy o podatku od spadków i darowizn.....	125
4.1. Uwagi ogólne.....	125
4.2. Darowizny.....	131
4.3. Spadki.....	135

5. Konsekwencje braku uregulowań na gruncie przepisów o zabezpieczeniu społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnym	138
--	-----

Rozdział III

Brak uregulowania związków osób tej samej płci w Polsce –

ujęcie transgraniczne	145
1. Uwagi wprowadzające	145
2. Reguły kolizyjne w polskim prawie prywatnym międzynarodowym	148
2.1. Sposoby poszukiwania właściwej reguły kolizyjnej	148
2.2. Właściwe reguły kolizyjne	152
2.3. Klauzula porządku publicznego.....	156
3. Transkrypcja zagranicznego aktu zawarcia związku partnerskiego	159
4. Transkrypcja zagranicznego aktu urodzenia.....	170
5. Transgraniczne dziedziczenie.....	179
6. Transgraniczne opodatkowanie	189
6.1. Transgraniczne opodatkowanie dochodów osobistych	189
6.2. Transgraniczne opodatkowanie spadków i darowizn...	194

Rozdział IV

Brak regulacji prawnej związków jednopłciowych w prawie

polskim z perspektywy prawa unijnego.....	199
1. Kompetencje unijne w kontekście związków osób tej samej płci – uwagi wstępne.....	199
1.1. Prawo pierwotne UE	201
1.2. Zakres kompetencji prawa unijnego w przedmiocie prawa rodzinnego	206
2. Związki osób tej samej płci a swoboda przepływu osób	210
2.1. Swoboda przepływu osób w kontekście Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	210
2.2. Dyrektywa 2004/38/WE i jej znaczenie dla partnerów	213
2.2.1. Definiowanie członków rodziny i jego skutki dla partnerów	213

2.2.2. Ułatwienie wjazdu dla partnera	216
2.3. Ograniczenia w swobodzie przepływu osób	217
2.3.1. Porządek publiczny	218
2.3.2. Tożsamość narodowa	220
2.4. Sprawa Relu Adrian Coman i inni v. Rumunia	223
2.5. Konsekwencje wyroku Coman w kontekście uznawania związków osób tej samej płci	227
3. Inne uprawnienia w kontekście związków osób tej samej płci	232
3.1. Uprawnienia partnerów na gruncie rozporządzenia 723/2004	233
3.2. Uprawnienia partnerów na gruncie dyrektywy 2000/78/WE	237
4. Uznawanie związków osób tej samej płci – granice swobody przepływu osób a przepisy krajowe	246
5. Związki osób tej samej płci w kontekście wartości prawnie chronionych przez prawo unijne	252
6. Dzieci osób tej samej płci pozostających w związkach z perspektywy prawa unijnego	256

Rozdział V

Brak regulacji prawnej w prawie polskim z perspektywy

Europejskiej Konwencji Praw Człowieka	265
1. Zakres stosowania Europejskiej Konwencji Praw Człowieka – uwagi wstępne	265
2. Ewolucja interpretacji przepisów w kontekście związków osób tej samej płci	270
2.1. Podstawy prawne	270
2.2. Prawo do poszanowania życia prywatnego	272
2.3. Prawo do poszanowania życia rodzinnego	277
2.4. Konieczność zapewnienia formy prawnej związkom partnerskim	284
2.4.1. Tło krajowe sprawy Oliari	284
2.4.2. Wyrok w sprawie Oliari i inni v. Włochy	286
2.5. Inne orzeczenia wywierające wpływ na problematykę związków osób tej samej płci	290

2.6. Wyrok Wielkiej Izby w sprawie Fedotova i inni v. Rosja a podwyższony standard ochrony	295
3. Brak uznania związku partnerskiego a naruszenie prawa do własności	300
3.1. Uwagi wstępne	300
3.2. Wyrok w sprawie Marckx a zakaz różnicowania grup społecznych w kontekście prawa własności.....	302
3.3. Sprawy odnoszące się do praw najemcy.....	304
3.4. Sprawy odnoszące się do praw podatkowych i podobnych	306
4. Dzieci osób tej samej płci pozostających w związkach – ochrona na gruncie EKPC.....	314
4.1. Prawo do adopcji	314
4.2. Prawo do poszanowania więzi rodzinnych	319
Zakończenie	325
Bibliografia	343
Akty prawne	359
Orzecznictwo	363
Inne	373

WSTĘP

Pożycie kobiety i mężczyzny, przybierające postać sformalizowanego związku, jest unormowane prawem od najdawniejszych czasów. Niezależnie od tego, czy małżeństwo traktowano jako instytucję świecką, czy związaną z konkretnym wyznaniem, taki związek kobiety i mężczyzny był i jest regulowany przepisami prawnymi. Małżeństwo, jako zjawisko społeczne oraz jako sformalizowana instytucja, znajduje odzwierciedlenie w porządku prawnym jako wartość, do której odwołuje się ustawodawca w Konstytucji. Instytucja małżeństwa jest regulowana również w odrębnych gałęziach prawa, a na jej temat wypowiada się doktryna, orzecznictwo oraz organy podatkowe. Jest to instytucja gruntownie osadzona w porządku prawnym, a granice prawne zawarcia małżeństwa, jego rozwiązania lub ustania oraz stosunki między rodzicami a dziećmi zrodzonymi w trakcie trwania takiego związku są co do zasady jasno określone. Zmiany, jakie nastąpiły w ostatnich dekadach, uwiaryściły jednakże, że nie istnieje wyłącznie jedno rozumienie czy też „jeden format” pożycia dwóch osób. Poza małżeństwem mogą funkcjonować bowiem związki nieformalne, nierzadko długotrwałe, które tworzą osoby odmiennej lub tej samej płci. Szczególnie związek osób tej samej płci jest w ostatnich latach obszarem zainteresowania nie tylko socjologów, psychologów, filozofów, ale również środowiska prawniczego. Liberalizacja życia społecznego, depenalizacja aktów homoseksualnych, wprowadzenie ustawodawstwa antydyskryminacyjnego, większa obecność osób homoseksualnych w przestrzeni publicznej, a w końcu wolność słowa przyczyniły się do tego, że osoby te zaczęły otwarcie mówić o swojej orientacji psychoseksualnej, przestając traktować to jako uciążliwy stygmat. To z kolei przyczyniło się do tego, że osoby orientacji homoseksualnej, pozostające we wspólnym pożyciu, zaczęły

poszukiwać rozwiązań prawnych, które mogłyby znaleźć zastosowanie do formatu rodzinnego, jakim może być związek osób tej samej płci.

Zmiany społeczne, ale przede wszystkim prawne, w obszarze związków osób tej samej płci nabrały wyraźnego tempa w ostatniej dekadzie ubiegłego wieku, kiedy to pierwszy na świecie kraj (Dania) w roku 1989 wprowadził do swojego systemu prawnego instytucję związku partnerskiego. Śladem Danii podążyły kolejne państwa, dając parom jednopłciowym możliwość zawarcia czy to związku partnerskiego, czy małżeństwa. Oba modele z większymi lub mniejszymi modyfikacjami były i są wprowadzane w coraz większej liczbie państw, nie ograniczając się już wyłącznie do Europy.

Na tym gruncie wyjątkowo prezentuje się sytuacja Polski, która na dzień publikacji niniejszej monografii nie uznaje wprost instytucji związku partnerskiego. Polska należy do niewielkiej grupy państw Unii Europejskiej, w których porządku prawnym nie istnieje instytucja prawna pozwalająca na formalne uznanie związku osób tej samej płci, poza niewielkimi uprawnieniami uzyskanymi w wyniku ewolucji orzecznictwa sądów krajowych oraz niektórymi udogodnieniami natury administracyjnej. Nie zmieniły tego stanu prawnego próby wprowadzenia do polskiego porządku prawnego instytucji związku partnerskiego (lub pokrewnej) zapoczątkowane już w 2003 roku projektem ustawy o rejestrowanych związkach partnerskich autorstwa Marii Szyszkowskiej¹. W latach 2003–2018 przygotowano osiem projektów ustaw o związkach partnerskich. Mimo istniejących różnic, widocznych nie tylko w siatce terminologicznej, ale również w zakresie praw i obowiązków partnerów, nadrzędnym celem projektów było zapewnienie warunków dla stabilnego i długotrwałego funkcjonowania sformalizowanych związków tworzonych przez partnerów tej samej płci. Argumentację za wprowadzeniem regulacji związku osób tej samej płci można streścić w pięciu punktach:

- 1) konieczność uregulowania pożycia dwóch osób z uwagi na czynniki równościowe i antydyskryminacyjne;

---

¹ Druk Senatu V kadencji nr 548, <http://ww2.senat.pl/K5/DOK/dr/500/548.htm> (dostęp: 1.08.2023 r.).

Rozdział I

KONSEKWENCJE BRAKU REGULACJI ZWIĄZKÓW OSÓB TEJ SAMEJ PŁCI NA GRUNCIE PRAWA CYWILNEGO, RODZINNEGO, KARNEGO I ADMINISTRACYJNEGO

1. Uwagi wprowadzające

Partnerzy tworzący związki partnerskie nie żyją w próżni. Wspólnie prowadzą gospodarstwo domowe, zaciągają kredyty hipoteczne, dokonują szeregu przedsięwzięć, tworzą podstawową jednostkę rodzinną, niezależnie od faktu, czy ich rodzina przybiera formę sformalizowaną, czy też nie. Ostatnie kilkanaście lat zakończonych niepowodzeniem prac legislacyjnych wskazuje również, że fakt funkcjonowania w przestrzeni publicznej związków osób tej samej płci został dostrzeżony przez polityków. Reprezentujący poszczególne partie polityczne zdawali się dostrzegać funkcjonujące w społeczeństwie inne formy pożycia niż tradycyjne małżeństwo. Ponadto, próbując wprowadzić do polskiego porządku prawnego sformalizowaną instytucję związku partnerskiego, byli świadomi, że polskie prawo nie zapewnia systemowej formy prawnej dla związków osób tej samej płci, która zabezpieczyłaby interesy osób żyjących w tego typu związkach, ale również dla dzieci wychowywanych przez tychże partnerów. Luka prawna, w jakiej znajdują się partnerzy jedнопłciowi oraz wychowywane przez nich dzieci, narusza ich interesy majątkowe, osobiste i rodzinne.

W niniejszym rozdziale zaprezentowane zostaną skutki braku uregulowania związku osób tej samej płci z punktu widzenia przepisów prawa cywilnego, rodzinnego oraz karnego. Zostaną także zaprezentowane braki legislacyjne na tle innych gałęzi prawa, które wywołują daleko idące skutki dla osób tworzących związki partnerskie. W kolejnym rozdziale nacisk zostanie położony na skutki istniejące na gruncie prawa podatkowego. Dystynkcja między tymi obszarami nie jest przypadkowa. Choć na gruncie przepisów cywilnych i karnych widoczna jest ewolucja orzecznictwa sądów powszechnych, które może wywoływać pozytywne skutki dla osób żyjących w związkach partnerskich, to jednak na gruncie prawa podatkowego partnerzy nadal postrzegani są w większości przypadków jako osoby sobie obce, co rodzi brak jakiegokolwiek możliwości zabezpieczenia ich praw majątkowych.

2. Skutki braków legislacyjnych na gruncie prawa cywilnego

2.1. Stosunki majątkowe

2.1.1. Uwagi ogólne

Jednostki tworzące związek partnerski dokonują wielu czynności, które pociągają za sobą określone konsekwencje w ich majątku. Za tezę, że problematyka związków partnerskich jest znana zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie, przemawia fakt, że wyroki sądowe zapadające na gruncie związków partnerskich funkcjonują w przestrzeni prawnej od wielu lat. Analizując zagadnienie stosunków majątkowych między partnerami, konieczne wydaje się rozpoczęcie rozważań od próby zdefiniowania, czym jest związek partnerski. Z pewnością nie jest to związek sformalizowany, który znajduje oparcie w przepisach prawa. Potwierdza to też Sąd Najwyższy, wywodząc, że jest to związek nieformalny, który charakteryzuje się specyficznym splotem więzi osobistych i majątkowych¹. Stosunki majątkowe między partnerami powstają ze względu

---

¹ Wyrok SN z 6.12.2007 r., IV CSK 301/07, OSNC 2009/2, poz. 29.

na łączące ich więzi osobiste, a „bezpośrednim celem kształtowania takich stosunków między partnerami jest urzeczywistnienie wspólnoty życiowej przez zaspokojenie jej bieżących potrzeb lub tworzenie i umacnianie gospodarczych podstaw trwałości i stabilności”². Co istotne, jeśli analizowana jest problematyka związków partnerskich, podkreślenia wymaga fakt, że nie jest istotne, czy związek ten tworzą osoby tej samej, czy odmiennej płci. Jak zauważył Sąd Najwyższy, „osobą pozostającą we wspólnym pożyciu z najemcą jest osoba połączona z nim więzią uczuciową, fizyczną i gospodarczą, także osoba tej samej płci”³. W innej uchwale skład orzekający Sądu Najwyższego podkreślił, że faktem społecznym znanym od lat jest istnienie związków osób tej samej płci, charakteryzujących się jednoczesnym występowaniem trzech elementów, tj. więzi duchowej (emocjonalnej), fizycznej i gospodarczej (prowadzenie wspólnego gospodarstwa)⁴. Związkiem partnerskim będzie zatem związek dwojga ludzi, niezależnie od ich płci, których łączą więzi uczuciowe, fizyczne i gospodarcze, a celem funkcjonowania takiego związku może być urzeczywistnienie wspólnoty życiowej. Celowo zostało użyte sformułowanie „może”, gdyż jest to na tyle intymna i osobista sfera życia człowieka, że uniemożliwia wypracowanie jednej, stałej i przesądzającej definicji, mogącej znaleźć zastosowanie w każdym stanie faktycznym. Niemniej jednak powyższa próba zdefiniowania związku partnerskiego stanowi podsumowanie dorobku Sądu Najwyższego, który tym samym ugruntował linię orzeczniczą, zgodnie z którą dla istnienia konkubinatu (związku partnerskiego), jako faktycznie funkcjonującej formy pożycia dwóch partnerów, odmienność płci nie ma znaczenia. Korzystne dla związków partnerskich orzeczenia należy ocenić jednoznacznie pozytywnie, gdyż stanowią pewien przejaw próby dostosowania się do zmieniającej się rzeczywistości społecznej. Orzeczenia te stanowią cenną wartość dla wykładni określonych norm prawnych, lecz – jak zostało wskazane we wstępie – władza sądownicza pozbawiona jest instrumentów prawnych, by zastąpić władzę ustawodawczą. W konsekwencji mimo zapadłych orzeczeń nadal konieczne jest odwoływanie

---

² M. Nazar [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 11, *Prawo rodzinne i opiekuńcze*, red. T. Smyczyński, Warszawa 2009, s. 90.

³ Uchwała SN z 28.11.2012 r., III CZP 65/12, OSNC 2013/5, poz. 57.

⁴ Uchwała SN z 25.02.2016 r., I KZP 20/15, OSNKW 2016/3, poz. 19.

się do szeregu instytucji prawnych, które nie były konstruowane z myślą o ich stosowaniu w kontekście związków partnerskich.

Jeśli dwie osoby tworzą związek partnerski, konieczne okazuje się wzajemne zaspokajanie bieżących potrzeb życia codziennego oraz umacnianie gospodarczych podstaw trwania związku. Związki takie, jak zostało wspomniane, nie są uznawane w polskim porządku prawnym, a więc nie mają do nich zastosowania instytucje znane prawu rodzinnemu. Przede wszystkim brak jest możliwości ustawowego zabezpieczenia praw partnerów w takiej postaci, w jakiej prawa są gwarantowane małżonkom poprzez możliwość zawarcia majątkowej umowy małżeńskiej ustanawiającej wspólność majątkową lub rozdzielność. Związki partnerskie mogą się różnić między sobą pod względem formy, ich ukształtowania i intensywności więzi, jednakże konieczne byłoby znalezienie dla takich związków jednej podstawy rozliczeń majątkowych z braku istnienia rozwiązania ustawowego. Przy jego braku konieczne jest poszukiwanie podstawy prawnej dla rozliczeń majątkowych, sięgając po instytucje już znane prawu cywilnemu i znajdujące zastosowanie w innych stanach faktycznych. Orzecznictwo oraz doktryna zajęły jasne stanowisko w tym aspekcie, wskazując, że do partnerów tworzących związek nie mogą mieć zastosowania przepisy regulujące małżeńskie ustroje majątkowe, czy to w sposób bezpośredni⁵, czy też w drodze analogii⁶. Ponadto dominuje pogląd, że konkubinaty sam przez się nie mogą być źródłem żadnych praw i obowiązków uregulowanych w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. Z tego powodu nie można do konkubinatu stosować przepisów o małżeństwie⁷. Znamienny jest również brak możliwości stosowania przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w aspekcie społeczno-opiekuńczym związku partnerskiego. Artykuły 23 i 27 k.r.o. wskazują, że małżonkowie mają obowiązek współdziałania dla dobra

⁵ Wyrok SN z 22.06.2007 r., V CSK 114/07, LEX nr 442549.

⁶ Wyrok SA w Warszawie z 8.10.1997 r., I ACa 648/97, LEX nr 32283; wyrok SA w Szczecinie z 10.10.2013 r., I ACa 351/13, LEX nr 1438227. Więcej również: M. Mazur, *Konkubinaty w orzecznictwie SN*, „Palestra” 1997/1–2, s. 48 czy A. Szlęzak, *Wybrane zagadnienia prawnorodzinne konkubinatu*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1992/3, s. 27.

⁷ J. Winiarz, *Prawo rodzinne*, Warszawa 1995, s. 16; A. Zieliński, *Zarys instytucji konkubinatu*, „Palestra” 1983/12, s. 10.

rodziny i obowiązani są przyczyniać się do zaspokajania jej potrzeb. Elastyczność tego przepisu daje możliwość, by oboje małżonkowie czynili starania o rozwój swojego gospodarstwa domowego, jednakże ich obowiązki nie muszą być konieczne jednakowe⁸. Taki obowiązek nie dotyczy – z przyczyn wskazanych wyżej – partnerów, gdyż przytoczone przepisy nie mają do nich zastosowania.

2.1.2. Rozliczenia między partnerami

Tożsamość płci partnerów tworzących związek partnerski nie stoi na przeszkodzie, by do wzajemnych stosunków osobistych i majątkowych stosować wzorce znane do tej pory przy rozliczeniach konkubentów odmiennych płci⁹. Przy braku systemowego rozwiązania oraz możliwości wykorzystywania instytucji znanych prawu małżeńskiemu partnerom w celu zabezpieczenia swoich praw majątkowych oraz osobistych pozostaje zawarcie umowy cywilnoprawnej, wykorzystując art. 353¹k.c. Umowa taka nie jest konieczna, ale może odgrywać istotną rolę dowodową w przypadku powstania ewentualnego sporu. Jako umowa nienazwana nie posiada jednolitej *essentialia negotii*. Pozbawiona jest również swojej nazwy, lecz w obrocie prawnym spotyka się takie określenia, jak „umowa partnerska” czy „umowa związku partnerskiego”, co sugeruje, że swoich źródeł może poszukiwać w samych projektach ustaw próbujących wprowadzić do porządku prawnego instytucję związku partnerskiego.

Umowa związku partnerskiego mogłaby w sposób pośredni uregulować wspólne pożycie, prowadzenie gospodarstwa domowego oraz wzajemne rozliczenia. Obecnie jest to zresztą jedyny – poza możliwością sporządzenia wzajemnych pełnomocnictw – sposób określenia wzajemnych praw i obowiązków partnerów, wykorzystując ogólne przepisy Kodeksu cywilnego. O ile partnerzy różnych płci mają możliwość zawarcia związku małżeńskiego, a wybór pozostawania w nieformalnym pożyciu może być wyrazem niechęci w stosunku do formalnych ram pożycia, o tyle

---

⁸ M. Sychowicz [w:] H. Ciepla, B. Czech, T. Domińczyk, S. Kalus, K. Piasecki, M. Sychowicz, *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz 2011*, Warszawa 2011.

⁹ Wyrok SN z 6.12.2007 r., IV CSK 301/07, OSNC 2009/2, poz. 29.

W książce omówiono najczęstsze problemy wynikające z braku regulacji statusu par jedнопłciowych na gruncie prawa cywilnego, rodzinnego, karnego i administracyjnego, z uwzględnieniem przepisów prawa podatkowego, zabezpieczenia społecznego i przepisów o opiece społecznej. Uwzględniając rosnącą globalną mobilność pracowników i funkcjonowanie Polski w Unii Europejskiej, brak jakichkolwiek polskich rozwiązań został przeciwstawiony przepisom prawa międzynarodowego prywatnego oraz standardom ochrony praw człowieka obowiązującym w prawie Unii Europejskiej i Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Publikacja szeroko przytacza orzecznictwo sądów krajowych, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, pokazując ewolucję, jaką te instytucje przeszły w tematyce praw mniejszości seksualnych.

Książka jest przeznaczona dla prawników, w szczególności adwokatów, radców prawnych, doradców podatkowych, a także pracowników działów kadr, zasobów ludzkich i menedżerów. Zainteresuje także pracowników naukowych oraz studentów.

Mateusz Wąsik – doktor nauk prawnych; adwokat i doradca podatkowy; w swojej praktyce zawodowej łączy doświadczenie związane z doradztwem podatkowym i globalną mobilnością pracowników z pasją, jaką jest ochrona praw człowieka; autor i współautor publikacji na temat prawa podatkowego, ochrony prawnej osób LGBT w Polsce oraz poświęconej problematyce mowy nienawiści; uczestnik i mówca na międzynarodowych konferencjach naukowych; doświadczenie zdobywał w Polsce, Szwajcarii oraz Niderlandach.

9788383582771 W01P01

ISSN 1897-4392
ISBN 978-83-8358-277-1

9 788383 582771

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

